

Ungbarnaleikskólinn Ársól

Námskrá

Ungbarnaleikskólinn Ársól

Heilsuleikskóli

Sólheimum 31-35

104 Reykjavík

Sími: 563-7730

Netfang: arsol@skolar.is

Veffang: <http://www.leikskolinn.is/arsol/>

EFNISYFIRLIT

LEIKUR OG NÁM	5
NÁM Í LEIK	5
NÁM Í DAGLEGU LÍFI LEIKSKÓLA	5
NÁM Í SAMSKIPTUM	6
NÁM Í SKAPANDI STARFI OG SKAPANDI HUGSUN	6
SKÓLANÁMSKRÁ	7
LÖG UM LEIKSKÓLA	7
REGLUGERÐ UM STARFSEMI LEIKSKÓLA	7
AÐALNÁMSKRÁ LEIKSKÓLA	8
SAGA LEIKSKÓLANS.....	9
STEFNA LEIKSKÓLANS	9
HEILSUSTEFNA	9
UPPHAF HEILSUSTEFNUNNAR	9
HEILSULEIKSKÓLI	10
HEILSUBÓK BARNINS	10
ÁHERSLUÞÆTTIR HEILSUSTEFNUNNAR.....	11
NÆRING	11
HREYFING	11
SKÖPUN	11
HUGMYNDAFRÆÐI OG KENNINGAR.....	12
FRJÁLS LEIKUR	12
KÖNNUNARLEIKUR	13
TÁKN MEÐ TALI	13
DAGLEGT LÍF Í LEIKSKÓLANUM	14
AÐLÖGUN	14
DAGSSKIPULAG	14
AÐ KOMA OG FARA	14
AÐ KLÆÐA SIG Í OG ÚR	15
BORÐHALD	15
SVEFN OG HVÍLD	15
HREINLÆTI	15
FRÁGANGUR OG SNYRTIMENNSKA	16
SAMVERUSTUNDIR	16
HÓPAVINNA	16
NÁMSSVIÐ LEIKSKÓLANS.....	17
LÆSI OG SAMSKIPTI	17
HEILBRIGÐI OG VELLÍÐAN	18
SJÁLFBÆRNI OG VÍSINDI.....	19
SKÓLAR Á GRÆNNI GREIN – GRÆNFÁNINN	20

SKÖPUN OG MENNING	20
NÁM ÁN AÐGREININGAR – SÉRKENNSLA	21
FJÖLSKYLDAN OG LEIKSKÓLINN.....	22
SAMSTARF	22
TRÚNAÐUR – TILKYNNINGARSKYLDA.....	22
FORELDRAFUNDIR	23
FORELDRASAMTÖL	23
FORELDRAFÉLAG OG FORELDRARÁÐ	23
MAT Á SKÓLASTARFI	24
SAMSTARFSAÐILAR	24
HEIMILDASKRÁ.....	25

INNGANGUR

Ungbarnaleikskólinn Ársól hóf starfsemi sína í desember 2008 og af því tilefni voru drög að skólanámskrá leikskólans gefin út. Skólanámskrá Heilsuleikskólans Króks í Grindavík, sem Skólar ehf. reka, var höfð til hliðsjónar við gerð hennar. Námskráin var aðlöguð aðalnámskrá leikskóla sem kom út árið 2011 og endanlega kláruð á haustmánuðum 2012. Önnur útgáfa var endurskoðuð í mars 2015.

Í aðalnámskrá leikskóla (2011) segir að skólanámskrá eigi að taka mið af áhuga barna og sjónarmiðum og skal hún unnin í samvinnu við leikskólakennara, annað starfsfólk, börn og foreldra. Með þetta að leiðarljósi skipulögðum við vinnuna á fagfundum og starfsmannafundum þar sem starfsmenn fengu tækifæri til að tjá sig einstaklingslega og í hópavinnu þar sem umræður og skráningar fóru fram.

Markmið okkar er að gera skólanámskrána sem aðgengilegasta fyrir alla þá aðila sem munu koma til með að nýta sér hana. Á heimasíðu okkar verður jafnframt hægt að kynna sér stefnu okkar og þá þætti leikskólastarfsins sem liggja til grundvallar skólanámskránni.

Skólanámskrá Ársólar verður gefin út í bundnu formi og einnig verður hún á heimasíðu leikskólans <http://www.leikskolinn.is/arsol/>.

Útgefandi: Ungbarnaleikskólinn Ársól
Ábyrgðarmaður: Berglind Grétarsdóttir
Ritnefnd: Kennarar Ársólar
Mars 2015

LEIKUR OG NÁM

Aðalnámskrá leikskóla leggur áherslu á leikinn sem meginnámsleið barna. Þar segir að leikurinn sé eðlislægur börnunum og búi þeim tækifæri til þess að læra á og skilja umhverfi sitt.

Leikskólanám á að efla alhliða þroska barna, það er að segja efla mikilvægustu þroskaþætti sem samtvinnast hjá barninu. Þessir meginþættir og samspil þeirra varða líkamsvöxt barna og hreyfifærni, tilfinningalíf, vitsmuni, fegurðarskyn og sköpunarhæfni.

Í leikskólastarfi er barnið í brennidepli og starfshættir eiga að taka mið af þroska og þörfum hvers barns. Leikskólanám er samþætt nám þar sem námssvið og námsþættir fléttast inn í daglegt líf og leik barnsins.

Nám í leik

Leikurinn í allri sinni fjölbreytni er kjarninn í uppeldisstarfi allra leikskóla. Leikskólakennarar þekkja leik barna, þeir virða leikinn, hlúa að honum, gefa honum rými og skipuleggja leikumhverfi barnanna. Uppeldisfræðingar leggja áherslu á mikilvægi leiksins sem náms- og þroskaleiðar. Margskonar upplifanir barnsins, svo og dagleg störf fullorðna fólksins, glæða leik barnanna lífi og innihaldi.

Nám í daglegu lífi leikskóla

Leikskólanám er samþætt nám þar sem barnið er að læra allan tímann við mismunandi aðstæður. Kennarar nota öll tækifæri sem gefast til að örva nám barnanna, til dæmis í matartímum, fataherbergi og á snyrtingu. Umönnun og daglegar venjur eru stór hluti af leikskólastarfinu. Umönnun er fólgin í því að annast börnin líkamlega og andlega af hlýju, áhuga og ábyrgðarkennd. Með slíkri umönnun skapast tilfinningatengsl og trúnaðartraust.

Nám í samskiptum

Hæfni til samskipta er grundvöllur þess að lifa, starfa og leika sér með öðrum í sátt og samlyndi. Kennarar stuðla að því að öll börn njóti sín í samskiptum og læri að taka tillit til annarra. Sjálfsmynd barna mótast hvað mest í samskiptum við aðra, bæði fullorðna og börn. Samvinna, samkennd, tillitsemi og ábyrgðartilfinning eru mikilvægir þættir í félagsþroska barna. Kennarar eru fyrirmyndir barnanna í orði og athöfnum.

Nám í skapandi starfi og skapandi hugsun

Að skynja, skilja og skapa er hæfni sem börn verða að þróa með sér. Allt skipulag og búnaður í leikskólanum á að stuðla að því að vekja forvitni barnanna, frumkvæði, virkni, áhuga, gleði og efla sjálfstæði þeirra. Kennarar eiga að skapa aðstæður til tjáningar og sköpunar í leik, máli, myndlist, tónlist, hreyfingu og dansi. Þannig gefst börnunum tækifæri til að skynja umhverfi sitt, vinna með fjölbreyttan efnivið og öðlast margvíslega reynslu.

SKÓLANÁMSKRÁ

Skólanámskrá á að mótast af aðalnámskrá leikskóla, sérstökum áherslum og stefnu leikskólans og af þeim aðstæðum sem hann býr við. Hún á að veita heildaryfirlit yfir starfsaðferðir leikskólans og vera grundvöllur fyrir gæðamat og framþróun. Markmið námskrárinnar er að:

- skipuleggja uppeldi og nám barnanna
- stuðla að skilvirkara starfi
- gera leikskólastarfið sýnilegra
- sýna hvernig námssvið fléttast inn í starf leikskólans

Lög um leikskóla

Leikskólinn er fyrsta skólastig barnsins og markar upphaf formlegrar menntunar einstaklings. Í leikskóla fer fram uppeldi og menntun barna á leikskólaaldri og mynda uppeldi, umönnum og menntun eina heild í leikskólastarfinu. Börnum er sýnd umhyggja og virðing og fá þau hvatningu og viðfangsefni við hæfi. Leikskólastarf á Íslandi byggir á lögum um leikskóla og reglugerð með þeim og aðalnámskrá leikskóla.

Reglugerð um starfsemi leikskóla

Reglugerð um starfsemi leikskóla tekur til ýmissa ákvæða í leikskólastarfinu og setur viðmið er varða húsnæði, búnað og útileiksvæði. Í reglugerðinni er einnig kveðið á um reiknireglur vegna barnafjölda, upplýsingar um starfsemi leikskóla, samstarf heimilis og skóla og ýmislegt fleira.

Lög um leikskóla, reglugerð um starfsemi leikskóla og aðalnámskrá leikskóla er að finna á vefnum: <http://www.althingi.is/altext/stjt/2008.090.html> , <http://www.reglugerd.is/interpro/dkm/WebGuard.nsf/key2/655-2009> og <http://www.menntamalaraduneyti.is/utgefing-efni/namskrar/nr/3952>

Aðalnámskrá leikskóla

Mennta- og menningarmálaráðuneytið gefur út aðalnámskrá leikskóla. Hún er fagleg stefnumörkun og lýsir sameiginlegum markmiðum og kröfum sem eiga við um allt leikskólastarf. Námskráin á að tryggja samræmi og samhæfingu á milli ólíkra skólastiga þar sem grunnþættir menntunar koma fram. Hún á einnig að marka starfsramma fyrir stjórnendur, kennara og starfsfólk einstakra skóla við skipulagningu, framkvæmd og mat á skólastarfinu. Aðalnámskráin er notuð til hliðsjónar við gerð skólanámskráa í einstaka skólum og innihaldastefnu á hverjum stað, nemendahóp, faglegar áherslur og sérkenni hvers skóla. Námskráin er því ákveðinn rammi um leikskólastarfið og skólastarfið í heild sinni.

Í aðalnámskrá leikskóla er lögð áhersla sex grunnþætti sem fléttast inn í skólastarf allra skólastiga: *Læsi, sjálfbærni, heilbrigði og velferð, lýðræði og mannréttindi, jafnrétti og sköpun.* „Grunnþættirnir snúast um læsi á samfélag, menningu, umhverfi og náttúru þannig að börn og ungmenni læri að byggja sig upp andlega og líkamlega, að bjarga sér í samfélaginu og vinna með öðrum“ (Aðalnámskrá leikskóla 2011, 2011).

Námskrá Ársólar mótast af þeim áherslum sem lagðar eru í aðalnámskrá leikskóla, sérstökum áherslum Heilsustefnunnar og af þeim aðstæðum sem leikskólinn býr við. Jafnframt er tekið mið af leiðarljósum leikskóla, grunnþáttum menntunar og námssviðum leikskóla sem eru samfella á milli skólastiga.

SAGA LEIKSKÓLANS

Ungbarnaleikskólinn Ársól er tveggja deilda leikskóli sem rekinn er af Skólum ehf. með þjónustusamningi við Reykjavíkurborg. Hann hóf starfsemi í desember 2008 og var formlega vígður 19.febrúar 2009. Skólar ehf., sem reka fimm leikskóla á suðvestur horni landsins, höfðu lengi haft áhuga á því að opna ungbarnaleikskóla í Reykjavík og fundu húsnæði í Sólheimum 31-35 í samstarfi við Reykjavíkurborg. Húsnæðið hafði áður verið verslunarhúsnæði og síðar útibú frá Vogaskóla og þurfti því að gera talsverðar breytingar á húsnæðinu áður en rekstur gat hafist. ÍAV Þjónusta hafði yfirumsjón með breytingum á húsnæðinu. Húsnæðið er 419 m² að stærð og þar af 240 m² leikrými.

STEFNA LEIKSKÓLANS

Ungbarnaleikskólinn Ársól er með pláss fyrir 54 börn á aldrinum níu mánaða til þriggja ára og er aldurssamsetning eins á báðum deildum. Litið er á leikskólann sem eina heild og börn á báðum deildum hittast reglulega í útiveru, hreyfistundum, söngstund og í frjálsum leik í sameiginlega sal skólans.

Heilsustefna

Ungbarnaleikskólinn Ársól er heilsuleikskóli þar sem markmiðið er að auka gleði og vellíðan barnanna með áherslu á næringu, hreyfingu og sköpun í leik og starfi

Upphaf Heilsustefnunnar

Upphaf Heilsustefnunnar má rekja til Unnar Stefánsdóttur (1951-2011) leikskólastjóra í Heilsuleikskólanum Urðarhóli í Kópavogi sem hafði frumkvæði að mótnun stefnunnar fyrir leikskóla. Markmið hennar er að auka gleði og vellíðan barnanna og lögð er áhersla á næringu, hreyfingu og sköpun í leik.

Í einföldu máli er hugmyndin sú að ef barn fær hollan og næringaríkan mat og mikla hreyfingu hafi það aukna þörf til að skapa. Urðarhóll var fyrsti leikskólinn til að fá titilinn heilsuleikskóli og var vígður sem slíkur 1.september 1996. Í kjölfarið

tóku fleiri leikskólar upp heilsustefnuna og Samtök heilsuleikskóla voru stofnuð í nóvember 2005. Unnur Stefánsdóttir var fyrsti formaður samtakanna. Í mars 2015 eru 25 leikskólar á landinu viðurkenndir heilsuleikskólar og nokkrir eru á heilsubraut.

Heilsuleikskóli

Til að öðlast titilinn Heilsuleikskóli þarf að uppfylla ákveðin viðmið og í kjölfarið fá leikskólarnir afhentan fána með heilsumerkinu ásamt viðurkenningarskjali. Heildarsýn skólans þarf að miðast við heilsueflingu í hvívetna. Lögð er áhersla á fjölbreytta næringu, markvissar hreyfistundir og að börnin fái tækifæri til að skapa í leik og starfi. Kennarar í heilsuleikskóla verða að gera sér grein fyrir mikilvægi uppeldislutverksins og tileinka sér jákvætt viðhorf gagnvart heilbrigðum lífsstíl. Ársól fékk vígslu sem heilsuleikskóli þann 13. júní 2013.

Heilsubók barnsins

Kennarar Urðarhóls gáfu út Heilsubók barnsins og Guðlaug Sjöfn Jónsdóttir leikskólakennari hannaði merki heilsuleikskóla. Heilsubók barnsins er gæðamatskvarði Heilsuleikskóla og metur hvort settum markmiðum heilsustefnunnar er náð. Hún hefur að geyma útfærð skráningarblöð varðandi þroska og ýmsar upplýsingar um barnið. Skráningin gerir ennfremur kleift að fylgjast með þroskaframvindu barnsins og er einnig tæki til að upplýsa foreldra um stöðu þess í leikskólanum.

Heilsubók barnsins er miðuð út frá tveggja til sex ára börnum og því hefur Ársól ekki getað nýtt sér það rit. Eftir aðalfund Samtaka Heilsuleikskóla árið 2010 var ákveðið að skipa starfshóp til að semja „Ungbarnaheilsubók“. Sú vinna þróaðist út í rit sem kallast „Áhersluþættir Heilsustefnunnar“. Markmið þess er að ná fram sameiginlegri sýn á áhersluatriði heilsuleikskóla. Kennarar og foreldrar fara saman yfir áhersluþættina og varpa ljósi á hvernig hægt er að gera umhverfið hvetjandi fyrir börnin til aukinnar færni þeirra og þroska.

Áherslupættir Heilsustefnunnar

Næring

Leikskólinn stuðlar að góðum matarvenjum og hollustu með áherslu á ferskleika og fjölbreytni. Lögð er áhersla á aukna grænmetis- og ávaxtaneyslu barnanna og fara hóflega í neyslu á sykri, salti og fitu. Vatn er jafnframt aðgengilegt fyrir börn og starfsmenn. Við samsetningu matseðla er tekið mið af ráðleggingum Embættis landlæknis varðandi næringu barna ásamt því að næringarfræðingur fer yfir matseðla og kemur með góð ráð og tillögur.

Hreyfing

Í Heilsustefnunni er unnið markvisst með hreyfingu á þann hátt að öll börn fá skipulagðar stundir 1-2 sinnum í viku. Í Ársól fá öll börn skipulagðar hreyfistundir að minnsta kosti tvisvar í viku með fagstjóra í hreyfingu í krefjandi umhverfi, bæði innan veggja leikskólans sem utan. Markmið með hreyfistundum er að efla alhliða þroska barnsins, líkamlega og andlega vellíðan sem stuðlar að aukinni félagsfærni og leikgleði.

Í aðalnámskrá leikskóla (2011) kemur fram að skólar sem leggja áherslu á daglega hreyfingu og markvisst hreyfiuppeldi leggja grunninn að líkamlegri, andlegri og félagslegri velferð til lífstíðar.

Sköpun

Mikilvægt er að tengja saman fjölbreytt tjáningarform sköpunar s.s í leik, máli, myndlist, tónlist, hreyfingu og dansi. Í Ársól er hvert tækifæri nýtt til sköpunar og

lögð er áhersla á að vinna með einn eða fleiri þætti sköpunar í einu. Leikumhverfi barnanna ýtir undir sköpunargleði, eflir sjálfstraust og ímyndunarafli barnanna ásamt því að viðhalda forvitni þeirra. Ferlið sjálft skiptir meira máli en útkoman. Börnin fá að auki tækifæri til að prófa sig áfram með fjölbreyttan efnivið og þjálfu upp færni sem leiðir af sér að geta þeirra þróast og eflist.

Hugmyndafræði og kenningar

Hinar ýmsu kenningar uppeldisfræðinga eru hornsteinn uppeldisstarfs leikskóla. Starfið í ungbarnaleikskólanum Ársól byggir á kenningum uppeldisfrömuðarins og heimspekingsins Johns Dewey (1859-1952) ásamt Heilsustefnunni.

Dewey lagði áherslu á uppgötvunarnám, sem felst í að börn læri í gegnum leik með því að prófa sig áfram (learning by doing). Hann taldi að barnið ætti að læra af eigin reynslu, virkni og áhuga. Hann lagði einnig áherslu á að vinnuferlið sjálft væri lærdómsríkara en útkoman, það er að þekkingin mótist ekki af lausninni sjálfri heldur því sem gerist við að leita hennar. Barnið lærir ekki af því að taka á móti, heldur í samspili við þekkingu þess á veröldinni í gegnum skynfærin. Uppeldisumhverfi barnsins og sá efniviður sem það hefur skiptir því sköpum. Hann lagði höfuðáherslu á virðingu fyrir barninu og þörfum þess.

Dewey lagði til að unnið væri með ákveðið þema á afmörkuðu tímabili og hvatti kennara til að samþætta námsgreinar. Bæði hugmyndir um heildtæka skólustefnu og blöndun fatlaðra og ófatlaðra barna í skólakerfinu eru í samræmi við hugmyndafræði Dewey.

Frjáls leikur

Leikurinn er hornsteinn leikskólastarfsins, hann er kennsluáðferð leikskólakennarans og námsleið barnsins. Í bernsku er það að leika sér það sama og að læra og afla sér þekkingar. Í Ársól er lögð rík áhersla á frjálsan leik og honum gefinn nægur tími.

Könnunarleikur

Könnunarleikurinn byggist upp á því að barnið fær verðlaust efni til að leika með og kanna á eigin forsendum án stýringar frá kennara. Í leiknum fá börnin tækifæri til að kanna hluti á mismunandi hátt auk þess sem þau þjálfa skynfæri sín og fá útrás fyrir forvitni sinni. Markmiðið er að þroska einbeitingu, athyglisgáfu og örva skynfærin með því að barnið rannsaki og uppgötvi. Leikurinn felur einnig í sér málörvun þar sem barnið lærir að tengja orð við hluti og aðgerðir.

Tákn með tali

Tjáskiptaaðferðin tákn með tali (TMT) var upphaflega þróuð til að aðstoða nemendur með málproskaröskun. Einföld hreyfitákn einkenna aðferðina sem eru notuð markvisst til stuðnings töluðu máli. Táknin eru gerð með bendingum, látbragði og svipbrigðum að viðbættum táknum úr táknmáli heyrnarlausra. Áhersla er lögð á að tákna lykilatriði hvernar setningar en ekki öll orðin. Aðferðin er talin vera málörvandi fyrir öll ung börn og er skemmtilegt málörvunartæki sem um leið hjálpar þeim sem sérstaklega þurfa á að halda. Í Ársól er TMT notað í söngstundum, við matarborðið og eftir þörfum.

DAGLEGT LÍF Í LEIKSKÓLANUM

Venjubundnar athafnir daglegs lífs í leikskólanum mótast af andlegum og líkamlegum þörfum barnanna. Markmið okkar er að börnin finni fyrir öryggi og hlýju í Ársól. Líkamleg umönnun og heilsuvernd stuðlar að almennri vellíðan barnsins. Návist kennarans við barnið í leik og starfi gefur dvöl þess í leikskólanum dýpra gildi og þar spilar lykilpersónan stórt hlutverk.

Aðlögun

Börnin hafa sína lykilpersónu sem sér um aðlögun þess og umönnun. Miðað er við að fjögur til fimm börn séu á hvern kennara. Áður en börnin byrja í aðlögun fer kennari ásamt leikskólastjóra í heimsókn heim til barnanna. Þar gefst tækifæri til að efla samstarf heimilis og skóla og upplýsingamiðlun. Í Ársól fer fram þátttökuaðlögun þar sem foreldrar eru með börnunum í þrjá daga og taka þátt í starfinu í góðri samvinnu við starfsfólk. Sé hægt að koma því við eru fleiri en eitt barn í aðlögun á sama tíma. Foreldrarnir fá þá tækifæri til að kynnst öðrum í sömu aðstæðum. Í þessa þrjá daga kynnst foreldrarnir og börnin kennurum barnanna og starfinu í leikskólanum, foreldrarnir eru öruggir í nýja umhverfi barnsins og smita það öryggi til barnanna.

Dagsskipulag

Leikskólinn fylgir ákveðnu dagsskipulagi sem þó er sveigjanlegt. Það er sniðið að þörfum barnanna, þroska þeirra, svefntíma og lögð er áhersla á að það sé til viðmiðunar í starfi okkar með börnunum.

Að koma og fara

Lögð er áhersla á að taka vel á móti hverju barni svo það sjálft og foreldrar þess finni að barnið sé velkomið í leikskólann. Þegar barnið kemur í leikskólann á að fylgja því inn á deild þar sem kennarar taka á móti því og þegar barnið er sótt verður að láta kennara vita. Í lok dags er mikilvægt að kveðja og þakka fyrir daginn því þá fer barnið ánæggt heim og hlakkar til að koma aftur í leikskólann.

Að klæða sig í og úr

Í fataherberginu fer fram mikil kennsla og nám. Börnin fá hjálp við að klæða sig í og úr en smám saman læra þau að bjarga sér sjálf. Nauðsynlegt er að klæðnaður barnanna sé í samræmi við veður og einnig þannig að börnin geti lært að klæða sig í fötin sjálf.

Borðhald

Matartímar eiga að vera notaleg stund þar sem öllum líður vel. Matartímar og borðhald hafa mikið uppeldislegt gildi, þar gefast gjarnan tækifæri til skemmtilegra og fræðandi umræðna. Áhersla er lögð á að börnin læri almenna borðsiði. Kennarar matast með börnunum og aðstoða þau við að mata sig en smátt og smátt læra börnin að mata sig sjálf.

Svefn og hvíld

Lögð er áhersla á að skapa rólegt og þægilegt andrúmsloft í hvíldinni. Fyrst um sinn þurfa einhver að taka tvo lúra yfir daginn en þegar á líður fara öll börnin í hvíld eftir hádegisverð. Í Ársólgeta börnin sofið úti í vagni ef foreldrar óska þess. Þegar þau eru orðin örugg hjá okkur geta þau flutt sig inn og koma þá með teppi, koddna og jafnvel bangsa að heiman. Þetta er gert svo þau upplifi sig öruggari á nýjum hvíldarstað með hluti sem þau þekkja.

Hreinlæti

Hreinlæti er mikilvægur þáttur í daglegu lífi. Börnin eru þvegin eftir matmálstíma og eins og þörf er á fyrir svona ung börn. Flest börn eru með bleiur og hreinlætis umönnun þeirra miðast við það. Mikilvægt er að gæta þess að það gangi vel og jákvætt fyrir sig. Hér gefst gott tækifæri fyrir kennara að spjalla við barnið, syngja lag eða telja tásur og því verða bleiuskipti oft að notalegri stund. Nauðsynlegt er að börnin hafi með sér aukafatnað sem þau geyma í körfunum

sínum ef óhöpp verða. Reynt er að gæta hreinlætis í hvívetna, ekki síst með tilliti til smithættu.

Frágangur og snyrtimennska

Einn liður í uppeldi og menntun barnanna er að þau læri að ganga frá fatnaði sínum og leikefni. Börnin eru þátttakendur í undirbúningi og frágangi fyrir og eftir ýmis verkefni og leik. Lögð er áhersla á að leikföng og efniviður séu sýnileg börnunum.

Samverustundir

Í Ársól er farið í söng- og samverustundir á hverjum degi. Þar er stuðlað að alhliða námi auk þess sem lögð er áhersla á að eiga notalega stund saman. Samverustundir gegna mikilvægu hlutverki fyrir félags- og málþroska barnanna, þau tjá sig og læra að hlusta á aðra.

Í Ársól miðast samverustundirnar við rúttínu barnanna og í þeim eru lesnar sögur, sungið, farið í leiki og rætt saman.

Hópavinna

Börnunum er raðað í hópa eftir aldri. Hvert barn á sinn hóp og er með sinn hópstjóra. Það auðveldar þeim að tengjast vel einum kennara. Börn, sem eru saman í hóp, læra að þekkja hvert annað og treysta hvert öðru og er það grundvöllur að góðu samstarfi og vináttu. Í hópavinnu fara börnin í hreyfistundir, útinám, listsköpun, frjálsan leik og margt fleira. Hlutverk hópstjórans er að halda utan um hópinn, kenna þeim að leika sér saman, kenna þeim samskipti o.fl.

NÁMSSVIÐ LEIKSKÓLANS

Leikskólastarfið fléttast saman í gegnum námssvið leikskólans, í daglegu lífi og leik barnsins. Í leikskólanum er barnið í brennidepli og starfshættir taka mið af þroska og þörfum hvers einstaklings. Til þess að svo megi verða er leikskólastarfinu skipt í ýmiskonar leik-, náms- og samverustundir bæði inni og úti.

Námssvið leikskólans skarast öll að meira eða minna leyti og haldast í hendur við leik, daglegt líf og hæfni barnanna. Með því er átt við hæfni til að takast á við lífið sjálft og má því segja að leikskólanámið sé í raun samfellt hæfninám. Til að öðlast hæfni þarf barnið að læra umburðarlyndi í samskiptum og að bera virðingu fyrir öðrum og umhverfi sínu. Hæfni felst einnig í því að tileinka sér lífsgildi og reglur sem ríkja heima, í leikskólanum og í samfélaginu í heild. Hæfni fléttast öllum þáttum leikskólastarfsins (Aðalnámskrá leikskóla 2011, 2011).

Læsi og samskipti

Tungumálið er mikilvægasta tæki manna til boðskipta og börn nota ýmsar leiðir til að tjá sig og eiga samskipti við aðra. Læsi í leikskóla felur í sér þekkingu, leikni og hæfni barna til að lesa í umhverfi sitt og tjá upplifun sína, tilfinningar og skoðanir á fjölbreyttan hátt. Málörvun greinist ekki frá öðrum uppeldisþáttum og í leikskólanum er hvert tækifæri notað til málörvunar (Aðalnámskrá leikskóla 2011, 2011).

Í Ársól er lögð áhersla á myndmál. Myndrænt dagskipulag er á deildum leikskólans og tákni með tali er notað í daglegu starfi. Söngstundir eru haldnar á hverjum morgni og þar eru sungin lög og hreyfingar gerðar með. Einu sinni í viku er sameiginleg söng- og hreyfistund í sal leikskólans.

Heilbrigði og vellíðan

Í leikskóla eiga börn að læra um og tileinka sér heilbrigða lífshætti, hollt mataræði, hvíld, hreinlæti og hreyfingu. Hreyfing er börnum eðlislæg og stuðlar að vellíðan. Hreyfing getur haft í för með sér gleði og ánægju og í gegnum hana læra börn. Börn eiga að fá tækifæri til að hreyfa sig frjálst jafnframt því að taka þátt í skipulagðri hreyfingu. Ung börn hafa mikla þörf fyrir að hreyfa sig og eru mikið á ferðinni. Í Ársól fá þau fá tækifæri til hreyfingar, bæði inni á deildum, í útiveru sem og í markvissum hreyfistundum tvisvar í viku.

Útivera býður upp á góða hreyfingu og er mikilvægur þáttur í leikskólauppeldi, hún er börnum holl, styrkir þau og eflir, eykur mótstöðuafli og matarlyst. Útiveran í Ársól miðast við veður hverju sinni en reynt er að fara út að minnsta kosti einu sinni á dag. Í útiverunni leika börnin sér að mestu frjálst og fá tækifæri til að róla, renna sér og moka í sandkassa. Á sumrin lengist útiveran og farið er í gönguferðir og vettvangsferðir í næsta nágrenni.

Vettvangsferðir víkka sjóndeildarhring barnanna, þau kynnast nánasta umhverfi sínu og samfélagi. Heimsókn út í náttúruna og í nánasta umhverfi leikskólans gefur börnunum reynslu sem hægt er að vinna úr, t.d. í skapandi starfi. Í Ársól er farið í vettvangsferðir í litlum og stórum hópum, þegar tækifæri gefast og veður leyfir.

Samkvæmt Heilsustefnunni sem leikskólinn vinnur eftir er lögð áhersla á fjölbreytt og hollt mataræði úr öllum fæðuflokkum. Ávextir eru á boðstólnum tvisvar á dag og grænmeti að minnsta kosti einu sinni. Reynt er að halda magni salts og sykur í algjöru lágmarki. Skólar ehf. rekstaraðilar Ársólar hafa gefið út næringarstefnu sem hægt er að skoða á heimasíðu skólans.

Í Ársól er mikið lagt uppúr því að skapa umhverfi sem stuðlar að því að börnin fái góðan svefn og þeim gefinn góður tími til að vakna og ná áttum. Umhyggja skipar stóran sess í starfi ung barnaleikskóla og mikilvægt er að starfsfólk myndi nán tengsl við börn og foreldra.

Sjálfbærni og vísindi

Allt frá því að börn fæðast fara þau að skoða umhverfi sitt. Þau kanna með því að horfa, hlusta, snerta, bragða og handleika í samskiptum við umhverfi sitt. Í Ársól er lögð áhersla á að þau fái tækifæri til að nýta fyrri reynslu og byggja ofan á. Þau fá tækifæri til að handfjatla og kynnast nýjum efnivið á sínum forsendum. Mikilvægt er að börnin læri að bera virðingu fyrir umhverfi sínu, sjálfu sér og hvert öðru (Aðalnámskrá leikskóla 2011, 2011).

Í Ársól er lagt upp með að börnin læri að hjálpa sér sem mest sjálf á þeirra forsendum, til dæmis í matmálstímum, fyrir og eftir útiveru og við frágang leikefnis.

Stærðfræðin er eitt af þeim námssviðum sem er stöðugt að fá meira vægi og er mikilvægt að leikskólinn taki þátt í þeirri þróun. Boðið er uppá stærðfræðileiki í frjálsa leiknum með efnivið eins og kubba og púsl. Við ræðum um hlutföllin, stór – lítill, mikið – lítið, allt – ekkert, syngjum talnalög og teljum eitt og annað í umhverfinu.

Börnin fá tækifæri til þess að sulla með allskyns efnivið, bæði í sullukari, með sand og í myndlist.

Mikilvægt er að börn upplifi náttúruna af eigin raun. Í Ársól er stuðlað að virðingu barnanna fyrir náttúrunni og náttúruvernd og þeim er séð fyrir fjölbreyttum möguleikum á að kynnast henni, veðrinu og árstíðunum í sínum fjölbreytileika. Við vinnum að því að endurvinnna úrgang sem til fellur innan leikskólans.

Skólar á grænni grein – Grænfáninn

Grænfáninn er alþjóðlegt verkefni til að auka umhverfismennt og styrkja umhverfisstefnu í skólum. Til að komast á græna grein í umhverfismálum þarf að stíga skrefin sjö (sjá skrefin sjö á heimasíðu landverndar <http://landvernd.is/graenfaninn/Þátttaka/Skrefin-sjö>). Skólarnir fá þá leyfi til að flagga Grænfánanum næstu tvö ár en sú viðurkenning endurnýjast ef skólarnir halda áfram góðu starfi.

Ársól er skóli á grænni grein og markmið okkar er meðal annars að:

- Bæta umhverfi skólans, minnka úrgang og notkun á vatni og orku.
- Styrkja vinnubrögð við stjórnun skólans þegar teknar eru ákvarðanir sem varða nemendur.
- Tengja skólann við samfélag sitt, fyrirtæki og almenning.
- Virkja fjölskyldur barnanna með því að efla umhverfisvitund þeirra, til dæmis með taupokum undir auka föt og endurnýta verðlausa hluti fyrir könnunarleikinn.

Sköpun og menning

Börn hafa ríka þörf fyrir að tjá sig með myndmáli á skapandi hátt. Skapandi starf á að beinast að ferlinu sjálfu, gleði, tjáningu og námi. Í Ársól fær hvert barn markvissa myndsköpunarstund einu sinni í viku. Lögð er áhersla á að sköpunargleði barna fái að njóta sín og að sjálfst sköpunarferlið skipti meira máli en útkoman.

Börn öðlast tónlistarþroska með því að fá fjölbreytta reynslu af tónlist og að kynnast hljóðum, tónum og hreyfingu í leik og starfi. Í leikskóla er umhverfi sem hvetur börn til að fást við og njóta tónlistar á ýmsan hátt. Stutt er við sjálfsprottinn söng barnanna og tilraunir með hljóðgjafa.

Í Ársól er farið í söngstundir inn á deildum á hverjum degi. Þar er hlustað á tónlist, kenndir fjölbreyttir söngvar og dansað. Sameiginlegar söngstundir eru einu sinni í viku í hreyfisal þar sem meðal annars eru sungin hreyfilög. Þegar

börnin fara í markvissar hreyfistundir í sal fá börnin tækifæri til að hlusta á tónlist af ýmsu tagi sem tengist æfingum þeirra.

Maðurinn er óhjákvæmilega þátttakandi í því samfélagi sem hann býr í. Hefðir eru ákveðin menning og tengsl við sögu okkar og fortíð. Í hefðum felst öryggi og oftast eitthvað sem gleður hjartað, það að gera sér dagamun.

Í Ársól hafa með tímanum myndast ákveðnar hátíðir og hefðir sem eru mikilvægur hluti af menningu okkar. Við höldum upp á alþjóðlega bangsadaginn, erum með jóladagsskrá, þemadaga tengda litum, þorablót, á öskudaginn er ball, páskar eru undirbúnir, sumarhátíð haldin, afmælis dagar og fleira. Börnin kynnast ýmsu í menningu samfélagsins með þeim gömlu hefðum sem við höldum upp á í leikskólanum.

Nám án aðgreiningar – sérkennsla

Í leikskóla eru börn með mismunandi atgervi og frá ólíkum menningarheimum. Leitast er við að hvert barn fái viðgangsefni við sitt hæfi. Mikilvægt er að félagsskapur og samskipti barnanna bindi þau vináttuböndum og styrki samkennd þeirra. Í leikskólanum er það talinn ávinningur fyrir alla að eiga fjölbreytt samfélag.

Í Ársól fá börn með fötlun og börn með frávík í þroska sérkennslu samkvæmt reglum sem sveitarfélagið setur þar um. Meginreglan er að sérkennslan fari fram í hópnum með öðrum börnum og er eitt af aðalmarkmiðum okkar að styrkja barnið félagslega með jafnöldrum. Leitast er við að ráða kennara með sérþekkingu og eru þeir ásamt deildarstjóra ábyrgir fyrir því að gerðar séu áætlanir vegna barnanna og þeim framfylgt.

FJÖLSKYLDAN OG LEIKSKÓLINN

Leikskólinn er lögum samkvæmt fyrsta skólastigið í menntakerfinu og annast að ósk foreldra nám barna á leikskólaaldri. Foreldrar bera meginábyrgð á uppeldi barna sinna, leikskólanám er viðbót við uppeldi foreldra, en er á engan hátt ætlað að koma í stað þess. Á þessum grundvallaratriðum byggist foreldrasamvinna.

Samstarf

Þegar barnið fær leikskólavist er foreldrum boðið í viðtal til leikskólastjóra sem sýnir þeim leikskólann og kynnir stefnu hans. Samstarf milli heimilis og leikskóla hefst áður en barnið byrjar í leikskólanum meðal annars með heimsóknum heim til barnanna. Í Ársól er þátttökuaðlögun og á meðan barnið er í aðlögun er lagður grunnur að gagnkvæmum kynnum, trausti og virðingu á milli foreldra og leikskóla.

Trúnaður – tilkynningarskylda

Leikskólinn leggur áherslu á að fullur trúnaður ríki um allar upplýsingar er varða börnin og foreldra þeirra. Hverjum starfsmanni er skylt að gæta þagmælsku um atriði er hann fær vitneskju um í starfi sínu. Allt starfsfólk leikskóla undirritar

sérstakt þagnarheit sem helst þó látið sé af starfi. Ef leikskólakennarar telja að líkamlegum og/eða andlegum þörfum barns sé ekki sinnt ber að tilkynna það barnaverndaryfirvöldum Reykjavíkurborgar, sbr. 13. gr. laga um málefni barna og ungmenna.

Foreldrafundir

Foreldrafundir eru haldnir einu sinni á ári. Á foreldrafundum eru gefnar margvíslegar upplýsingar um leikskólastarfið. Skólanámskrá leikskólans og aðrar áætlanir eru kynntar og ræddar og skipst er á skoðunum um leikskólauppeldi og þátttöku foreldra í leikskólastarfinu. Á fyrsta foreldrafundi ársins er kosið í stjórn foreldraráðs og –félags.

Foreldrasamtöl

Deildarstjórar og/eða hópstjóri veita foreldrum samtál tvisvar á ári þar sem foreldrar eru upplýstir um stöðu og líðan barnsins í leikskólanum. Samtalið er byggt á upplýsingum um barnið, athugunum á færni og þroska í leik og starfi, og Heilsubók barnsins. Í foreldraviðtölum gefst foreldrum tækifæri til að spyrja spurninga og veita upplýsingar um barnið. Foreldrar eiga þess utan alltaf kost á því að fá viðtalstíma við kennara ef þeir hafa þörf fyrir að ræða málin.

Foreldrafélag og foreldraráð

Foreldraráð leikskólans hefur verið sambland af ráði og foreldrafélagi. Virkt foreldraráð er í Ársól og markmið þess er að tryggja hagsmuni og velferð barnanna í leikskólanum. Einnig hefur það með málefni innra starfs leikskólans að gera. Foreldrar eru hvattir til að taka virkan þátt í starfi foreldraráðsins og bjóða sig fram í það. Mánaðarlega greiða foreldrar gjald til að standa undir kostnaði við vorhátíð leikskólans.

MAT Á SKÓLASTARFI

Samkvæmt reglugerð ber leikskóla að móta aðferðir til að meta uppeldisstarfið svo og stjórnunarhætti, samskipti innan leikskólans og tengsl við aðila utan hans.

Ungbarnaleikskólinn Ársól notar margvíslegar aðferðir til gæðamats. Heilsubók barnsins metur þroskaframvindu barnanna, heilsufar og félagslega færni. Foreldrakannanir verða lagðar fyrir foreldra annað hvert ár og er markmið þeirra að kanna viðhorf foreldra til leikskólans og að efla þátttöku foreldra í uppeldi og menntun barna sinna. Sjálfsmatstækið Barnið í brennidepli er notað til að meta gæði starfsins, samskipti og stjórnun (Barnið í brennidepli, 2005). Fag- og starfsmannafundir auk starfsdaga eru einnig tæki til endurmats og framþróunar.

SAMSTARFSAÐILAR

Leikskólinn er í samvinnu við ýmsa aðila og mikilvægt er að þessi samvinna byggji á gagnkvæmri virðingu og trausti.

Eftirtalin fyrirtæki og stofnanir eru samstarfsaðilar okkar:

- Skóla- og frístundasvið Reykjavíkurborgar
- Þjónustumiðstöð Laugardals- og Háaleitis: faglegt eftirlit og ráðgjöf vegna sérkennslu.
- Samtök Heilsuleikskóla.
- Samtök sjálfstæðra skóla (SSSK).
- Aðrir leikskólar sem Skólar ehf. reka
- Heilsugæslan í Glæsibæ
- Heilsuvernd
- ÍAV Þjónusta: rekstur og viðhald húsnæðis og búnaðar
- Opin Kerfi: rekstur á tölvukerfi og hýsing á gögnum

Heimildaskrá

Aðalnámskrá leikskóla (2011). Reykjavík: Mennta- og menningarmálaráðuneyti.

Áherslupættir Heilsustefnunnar (2013). Sótt 5. mars af <http://heilsustefnan.is/>

Barnið í brennidepli (2005). Þýð. Hildur Skarphéðinsdóttir.

Guðlaug Sjöfn Jónsdóttir (2006). *Heilsustefnan – Heilsuleikskólinn Urðarhóll*.
Reykjavík: Iðnú bókaútgáfa.

Lög um leikskóla nr. 7/2008.

Lög um leikskóla nr. 90/2008.